

1. Helderheid in een donkere tijd

Bij ons op de slaapkamer staat al een hele tijd deze kaart, met een vuurtoren erop, en een tekst. Er staat: 'Twijfel in het donker nooit aan wat je in het licht hebt gezien.' Dat zou namelijk zomaar kunnen gebeuren. In het licht, in een goede tijd, weet je het allemaal precies. Maar als het dan donker wordt, als de tegenslag komt, als je teleurgesteld raakt in mensen, of misschien in God Zelf, dan slaat opeens de twijfel toe. 'Klopt het eigenlijk wel wat ik tóén allemaal zo zeker wist?' Vandaar deze tekst: 'Twijfel in het donker nooit aan wat je in het licht hebt gezien.'

In feite is dat ook precies de boodschap van Jakobus aan de lezers van zijn brief. Hij weet dat die lezers door een moeilijke tijd gaan. Hij schrijft deze brief aan vluchtelingen, mensen die om hun geloof in Jezus vanuit Jeruzalem alle kanten op gevlucht zijn. In vers 1 van dit hoofdstuk noemt hij hen de 'twaalf stammen in de verstrooiing'.

Deze mensen hebben heel veel meegemaakt. De meeste vluchtelingen dragen zware trauma's met zich mee. Vandaag, 20 juni, is het de jaarlijkse Wereldvluchtelingendag. Als je, zoals ik, zelf geen vluchteling bent, dan denk ik dat je dat nooit ten volle kunt beseffen, wat dat betekent: weg uit je huis, al je spullen achterlaten, weg uit je buurt, je dorp, je stad, je werk achterlaten, je familie uit het oog verliezen... En dan: een onzekere toekomst. Als vluchteling ben je nergens welkom, je wordt als crimineel behandeld, als oud vuil weggestuurd. Vluchteling zijn, dat is echt een donkere tijd in je leven. En zie dan nog maar eens vast te houden 'wat je in het licht hebt gezien'...

Jakobus is leider van de gemeente in Jeruzalem. Jakobus is een zoon van Jozef en Maria, een jongere broer van Jezus. Lange tijd moest hij weinig hebben van Jezus, van zijn eigen Broer. Totdat zijn ogen opengingen en hij ontdekte dat Jezus niet alleen zijn Broer was, maar veel meer: zijn Heer, zijn Koning, zijn God. Daar, in Jeruzalem, brak de vervolging uit. Christenen werden opgepakt, gemarteld, gedood. En zo kwam die vluchtelingenstroom op gang, weg uit Jeruzalem. Maar Jakobus bleef om in Jeruzalem de gemeente te blijven bemoedigen. En de vluchtelingen stuurde hij deze brief.

Hoe is het eigenlijk in uw leven, in jouw leven? Is dit een lichte tijd, of een donkere tijd? Het is heerlijk om te leven vol vertrouwen op God. Een lichte tijd. Koester je liefde voor Hem, en blijf je volzuigen met de rijkdom van het Evangelie. Want er kan ook die andere tijd komen, de donkere tijd, waarin de twijfel je zomaar bespringt. Misschien geldt dat voor jou, op dit moment. Dat je het niet meer weet wat je moet geloven. Is God er wel? En als Hij er is, ziet Hij je dan wel? Weet Hij wel wat jij meemaakt? Waarom merk je dan niets van Hem? Houdt Hij nog wel van je? Of is het geloof één grote zeepbel, die je zomaar door kunt prikken? Je kunt van het vaste pad afraken en terecht komen in een moeras van twijfels. En juist nu, op deze dag, klinken de woorden van Jakobus, in vers 16: 'Dwaal niet, mijn geliefde broeders!' Dat woord 'broeders', dat is de vertaling van een Grieks woord, dat je

beter kunt vertalen met 'broeders en zusters, broers en zussen'. Net als het Duitse woord 'Geschwister', dat betekent ook: 'broers én zussen'.

'Dwaal niet, lieve broers en zussen!' Ga niet twijfelen, nu het donker is, aan wat je zeker wist in het licht, omdat je het toen zo duidelijk zag!

Jakobus haalt die duidelijkheid weer naar voren. Hij zegt: 'Misschien weet je het niet meer zo, wat er nou van God komt en wat er niet van God komt. Nou, laat me dan dit heel nadrukkelijk zeggen: verleiding, verzoeking komt níét van God! God zal je nooit de kant op lokken van het kwaad, want verleiding triggert je begeerte, en als die begeerte je in de greep krijgt, dan zet je de verkéerde stappen op de verkéerde weg, een weg die uiteindelijk leidt tot de dood.' Dat is wat Jakobus zegt in vers 13 tot 15. God zal je nóóit verleiden tot zonde, zonde die uiteindelijk je leven verwoest.

Wat geeft God dan wél? Dat is precies het tegenovergestelde. Vers 17: 'Elke goede gave en elk volmaakt geschenk is van boven en daalt neer van de Vader der lichten, bij Wie er geen verandering is, of schaduw van omkeer.'

Jakobus schept helderheid. Juist als het in jouw brein één grote wirwar geworden is, als je echt niet meer weet wat je nu wél moet geloven en wat je nu niet moet geloven, luister dan naar wat híér de Heilige Geest zegt tegen jou, via Jakobus: 'Verleiding, begeerte, zonde, dat leidt tot de dood en komt nooit van God. Maar elke goede gave en elk volmaakt geschenk is van boven en daalt neer van de Vader der lichten, bij Wie er geen verandering is, of schaduw van omkeer.'

Deze brief van Jakobus bestaat waarschijnlijk uit preekaantekeningen. Iemand heeft tijdens de preken van Jakobus aantekeningen zitten maken. En je ziet aan deze zin, vers 17, dat die door Jakobus met héél veel nadruk is uitgesproken. Waar zie je dat aan? In deze zin zit drie keer een verdubbeling. Als spreker verdubbel je soms ook je boodschap, als je iets extra nadruk wilt geven. Dan zeg je bijvoorbeeld: 'Houd het vast! Vergeet het niet!' Dat is dubbel op! Dat doe je om extra nadruk te geven.

Wat zegt Jakobus in vers 17? 'Elke goede gave en elk volmaakt geschenk (dat is dubbel op!) is van boven en daalt neer (weer dubbel op!) van de Vader der lichten, bij Wie er geen verandering is, of schaduw van omkeer (weer dubbel op!).'

Deze zin is dus van het allergrootste belang. Waarom? Omdat Jakobus in deze zin duidelijk maakt *wie God is!* Als je aan Hém gaat twijfelen, aan Zijn goedheid, aan Zijn karakter, aan Zijn liefde en genade, ja, dan ga je inderdaad dwalen. Dan kom je terecht in een moeras van twijfel. Maar laat je gedachten nu richten door dit Woord van God. Deze tekst is als een vuurtoren, die je weer de weg wijst, die je de juiste route laat zien, zodat je uiteindelijk aankomt in de veilige haven.

2. De 'Vader der lichten' laat altijd Zijn licht stralen!

'De Vader der lichten', zo noemt Jakobus hier God. De 'Vader der lichten', dat is een bijzondere uitdrukking, die verder nergens in de Bijbel voorkomt. Die 'lichten', daarbij moet je denken aan de zon, de maan en de sterren. In Genesis 1: 14 zegt God: 'Laten er lichten zijn aan het hemelgeweld om scheiding te maken tussen de dag en de nacht.' Die lichten moeten er zijn, vers 15, 'om licht te geven op de aarde. En het was zo'.

God is de Bron van het licht. Zonder licht is er geen leven. Er komt geen sprietje uit de grond als er geen licht is. Licht geeft ons ook blijdschap, vreugde: morgen is de langste dag van het jaar. Heerlijk, die lange avonden!

En licht wil ook zeggen: volmaaktheid. De apostel Johannes schrijft in zijn eerste brief: 'God is licht en in Hem is in het geheel geen duisternis' (1 Johannes 1: 5). Dat wil zeggen: God is volmaakt, er is geen kwaad in Hem, geen slechte gedachten, geen onrechtvaardigheid.

De 'Vader der lichten'. God schiep het licht, Hij gaf ons de zon, de maan en de sterren. Maar vind je het eigenlijk ook niet vreemd dat hier dan staat: 'de Vader der lichten'? Je zou toch verwachten: 'de Schepper van de lichten'? God is toch niet de Vader van de zon? Hij is de Schepper van de zon! Waarom gebruikt Jakobus deze opmerkelijke uitdrukking?

Ik denk dat Jakobus ook met dit woord iets wil zeggen over wie God is. God heeft het licht niet gemaakt. Dat is een Schepper, die schept iets buiten Zichzelf om. Maar het licht komt uit God vóór, zoals een kind voortkomt uit de cellen van vader en moeder. Uit God komt het licht voort, want God is licht. Uit God komt het leven voort, ook ons leven als mensen. Het woord 'Vader' in deze tekst is zo persoonlijk, zo vertrouwelijk. Wat mooi om deze tekst te lezen op vaderdag! En wat mooi om juist nu twee kinderen te mogen dopen in de naam van de Vader, de Zoon en de Heilige Geest! De Schepper is je Vader! Hij is niet een afstandelijke God, die hoog verheven op Zijn troon zit en Zich nergens mee bemoeit. Nee, Hij is een Vader die één en al goedheid is, één en al licht, en die oneindig veel van ons houdt! Hij houdt intens veel van jou! Hou jij ook intens veel van Hem? Hij verlangt naar je, Hij zoekt je, Hij bemint je...

'De Vader der lichten'. Uit God komt het licht voort, de lichtpunten in je leven. Als jij soms wanhopig roept: 'God, waar bent U?' denk dan aan de lichtpunten in je leven. Hij is de 'Vader der lichten', de Vader van alle lichtpuntjes! De geboorte van een kind... wat een lichtpunt! Ja, onze weg gaat vaak door het donker, dat hoort bij deze wereld. Roos en Adriaan, jullie hebben het heel moeilijk gehad toen het eerst niet goed ging met Beau. Maar de Vader der lichten gaf lichtpunten, en wat geweldig dat het uiteindelijk goed mag gaan.

Maar zelfs als dat niet zo is, als die weg donker blijft, dan nog geeft de Vader Zijn lichtpunten. En het meest indrukwekkende lichtpunt is Zijn Zoon, Jezus Christus, hét Licht der wereld. Zo noemt Hij Zichzelf in Johannes 8: 'Ik ben het Licht der wereld; wie Mij volgt, zal beslist niet in de duisternis wandelen, maar zal het licht van het leven hebben.' Jezus Christus is dé Zoon van dé Vader, Hij is 'God uit God, Licht uit Licht, waarachtig God uit waarachtig God', zo werd het omschreven in het jaar 325 op het concilie van Nicea, een kerkvergadering waarbij 318 afgevaardigden waren. In de periode daarvoor waren de christenen zwaar vervolgd. De Amerikaanse theoloog Vance Havner schrijft dat veel van die afgevaardigden waren gemarteld: de één had een oog verloren, de ander had een hand verloren, de derde miste een been of was volledig verlamd. Weet je hoeveel mensen daar waren die nog volledig gezond waren? Van die 318 waren dat er minder dan twaalf...

In die donkere tijd zeiden ze, daar in Nicea: 'Jezus is Licht uit Licht! God uit God!'

Denk nooit dat je het niet volhoudt in het donker! Raak nooit in paniek als alles mis lijkt te lopen! Wees nooit bang voor de duisternis! Er is een Vader in de hemel, die je licht geeft!

3. De Vader heeft ook voor jou 'volmaakte geschenken'

De 'Vader der lichten': van Hem, zegt Jakobus, komt 'elke goede gave en elk volmaakt geschenk'. Die zijn er dus! Maar zie je ze wel? Als je aan het twijfelen slaat, dan kun je ze zómaar over het hoofd zien, al die geweldige geschenken die van boven neerdalen. Ja, natuurlijk: een kind...! De geboorte van een kind, wat is er mooier dan dat? Maar er is daarnaast nog zoveel om dankbaar voor te zijn! De zon die schijnt, de regen die vruchtbaarheid geeft, de wind die frisse lucht aanvoert, de vogels met hun prachtige concert, de bloemen in hun zomerpracht, schoonheid in de natuur, schoonheid in de kunst, in de muziek, in de literatuur, schoonheid in het Woord van God, het meest volmaakte geschenk, dat een gezicht kreeg in Jezus Christus. Jakobus laat zien wie God is: Hij is een Vader, uit Hem komt het licht voort, Hij geeft volmaakte geschenken!

En dat alles, dat 'is van boven en daalt neer van de Vader der lichten'. Besef je dat er daar Boven iemand is die jou ziet? Iemand die geschenken naar beneden laat afdalen? Iemand die jou op het oog heeft? Vandaag zijn er vaders die worden verrast met een cadeau. Er zijn ook vaders die geen cadeau krijgen. Laten we dat niet vergeten: er is ook veel pijn rondom vaderdag... Maar

iedereen, iedereen mag vandaag omhoog kijken en het weten: 'Er is een Vader die ook voor mij een volmaakt geschenk heeft.' Er ligt ook voor jou dat volmaakte geschenk van eeuwig leven, dankzij Jezus Christus. Er ligt ook voor jou dat volmaakte geschenk van een band met je hemelse Vader, dankzij je Redder, de Here Jezus. Er ligt ook voor Christopher en voor Beau een keur aan geschenken klaar. Ze dalen neer van Boven, zoals daarnet de druppels van boven neervielen op hun hoofd. Maar de vraag is: 'Zie je het? Heb je er oog voor? En strek je je handen uit om die geschenken ook te ontvangen?' Want dát is Gods verlangen: dat je Zijn geschenken met open armen ontvangt! Geloof in Jezus Christus, 'twijfel in het donker nooit aan wat je in het licht hebt gezien!'

4. Deze Vader blijft trouw door dik en dun

De Vader geeft Zijn volmaakte geschenken, en Hij houdt daar niet mee op. Hij blijft trouw, schrijft Jakobus, want bij Hem is er 'geen verandering, of schaduw van omkeer'. De doop is een verbondsteken. God is de God van het verbond, een Vader die nooit één van Zijn kinderen loslaat.

Misschien ken je Hem nog niet. Weet dan dat je welkom bent!

Misschien ken je hem van horen zeggen, van je ouders, of van een vriend of vriendin of een medestudent of een collega: weet dan dat die Vader ook jou op het oog heeft! Jij bent zélf welkom! Misschien heb je een afkeer gekregen van geloof, van de kerk, of ook van God Zelf. Vraag je af of het terecht is, en waar deze weg je brengt. Er is altijd een weg terug, de Vader staat ook voor jou klaar, met open armen!

Jakobus bemoedigt de vluchtelingen, mensen die door een donkere tijd gaan, mensen die ook vaak een hand misten, of een oog of een oor. En hij zegt er in vers 18 iets heel belangrijks bij. Hij schrijft: 'Er komt een nieuwe tijd. God is bezig om een nieuwe wereld te scheppen, Zijn Koninkrijk, dat komt

eraan, waar Hij Koning is, waar alles gaat zoals Hij dat wil, waar alles goed is. En wij,' zegt Jakobus, 'wij mogen van die nieuwe schepping de voorhoede zijn, de eerstelingen.' Eerstelingen van de oogst: denk maar aan de eerste nieuwe aardappels of de eerste nieuwe haring. Eerstelingen, je kunt ook denken aan pioniers: de eerste bewoners van Almere, in 1975. De bewoners van de eerste huizen.

'Zó,' zegt Jakobus, 'zo zijn wij er voor bestemd om de eerstelingen te zijn van Zijn schepselen, van Zijn nieuwe schepping. Daarvoor heeft Hij ons opnieuw geboren laten worden', Hij heeft ons 'gebaard door het Woord van de waarheid'. Het Woord van de waarheid, Gods Woord, dat brengt je tot een nieuwe geboorte, niet lichamelijk, maar geestelijk. In de doop heeft God het beloofd: 'Christopher, Beau, Ik wil in je werken met Mijn Heilige Geest, om je te brengen tot die nieuwe geboorte, waardoor je Mij ziet in Mijn goedheid, waardoor je gelooft in Mijn Zoon Jezus Christus.' Twijfel er niet aan, in het donker, aan de goedheid van deze hemelse Vader, de Vader der lichten. Als er nou Eén is, die betrouwbaar is, dan is Hij het wel.

Er is een verhaal over een meisje dat samen met haar vader buiten liep. Het was helemaal donker, en ze waren op vakantie, ver van de bewoonde wereld. Ze keken samen omhoog en ze zagen ontelbaar veel sterren, overal lichtpuntjes. Het meisje zei: 'Pap, is dat het licht van de hemel? Zijn er gaatjes in de hemel geprikt?' Haar vader moest even nadenken over een antwoord. Hij zei: 'Het licht komt in ieder geval van God.' Zijn dochtertje bleef omhoog kijken. Toen zei ze: 'Als de onderkant van de hemel al zo mooi is, dan moet de bovenkant wel helemaal mooi zijn.' Dat is de wijsheid van een kind. Zó mag je wandelen aan de hand van de Vader, de Vader van de lichten, de Vader van de lichtpuntjes.

En wat je in het licht hebt gezien, daar hoef je dan niet aan te twijfelen, zelfs niet in de donkerste nacht. Amen.

